

Evropa - identita

Žádná identita se neudrží sama sebou, nýbrž musí být udržována, přesněji: musí být vždy znovu ustavována a tak obnovována. To se děje vždy zároveň dvěma způsoby, z nichž ani jeden nesmí chybět: především tu musí být něco nového, současného, co míří do budoucnosti, totiž jakási loajality až věrnost určité tradici, a za druhé tu musí být nějaká tradice, tj. minulá cesta, ke které se v současnosti z nějakých důvodů přihlašujeme a v níž chceme pokračovat, byť s nezbytnými změnami. Příliš těsná vazba na tradici a minulost se dříve nebo později zbavuje hloubky a stává se sterilní, zatímco příliš volná vazba nebo dokonce vůbec rozvázání všeho, co nás poutá k něčemu minulému a k nějaké tradici, způsobují, že sami zpovrchníme a sami si jakoby odřežeme důležité kořeny, bez nichž se naše výživa zhoršuje, ochuzuje a my ztrácíme plnost své integrity. A tohle v plné míře platí také pro identitu evropskou. Nejde nikdy jen o nějaké věcné, předmětné zabezpečení Evropy, i když bez něčeho takového se také nemůžeme obejít. Ale rozhodující je právě to, co chceme zabezpečovat. Pro dosavadní dějiny Evropy je charakteristické, že Evropa nechtěla zabezpečovat sebe, nýbrž že to byly vždycky jiné „subjekty“, které chtěly zabezpečovat Evropu v jejím především ideovém, myšlenkovém, duchovním smyslu. Identitu Evropy proto nelze ani dnes zakládat na něčem, co náleží k Evropě samé – je třeba najít způsob, jak nová, sjednocující se Evropa bude hájit, bránit, a zabezpečovat něco, co teprve dovolí, aby tato nová Evropa byl skutečně Evropou. Obvykle se tomu – nesprávně – rozumí tak, že budeme hájit a bránit i zabezpečovat nejvyšší evropské hodnoty, v nichž se Evropa jakoby sama vidí, s nimi se identifikuje apod. Ale to by právě znamenalo přerušit vztah k tomu, co Evropu vždycky činilo a jistě i v budoucnosti bude činit Evropou. Nejde totiž o žádné „hodnoty“, které jsou „dány“ tradicí, tedy minulostí, protože ve vyznávání takových tradic a hodnot nebylo v Evropě nikdy dosaženo jednoty. Myšlenkové a duchovní sjednocení Evropy musí být podnikáno vždy znovu, a to znamená že se nutně týká toho, co teprve nestává, co teprve přichází, něčeho budoucího, žádoucího, vyhlíženého.

(Písek, 040705-1.)